

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Az UNITÁRIUS SZÓSZÉK, egyházi beszédgyűjtemény. Magyarország ezer-éves fennállásának emlékére írták az unitárius lelkészek, szerkesztette Simó János sepsi-köröspataki lelkész 1896. 480 l. Egy ügyes gondolatnak ügyes kivitele e munka, melyért az írókat és szerkesztőt egyaránt méltó elismerés illeti meg. Kifogásolni valót tán több helyen lehetne találni a műben, melyek között legelső volna az, hogy a mű összeállításánál semmi elv sincs keresztül vive, de így is egy méltó alkotás ez a millennaris esztendő emlékére. Egyházi irodalmunk terén egy ilyen munka nagy nyereségnek tartható. Az egyéni felfogás és szabadság tán nem minden helyen nyilvánul egyaránt helyeslendő alakban, de ez annál hívebben tükrözi vissza papjaink felfogását és gondolkozás módját. Különös örömmel látjuk e műből is, hogy egyházunk nemcsak érzelmeiben és egyéneiben a legmagyarabb egyház, hanem annak nyelve és gondolkozás módja is a legmagyarosabb. Nyelvébe nem férközött még be a pesties írásmód, sem a sok mindenféle »izmus«, hanem csak itt-ott van egy kis eredeti siculianismus, mely nines is mindig hátrányára a műnek; gondolkozás módja pedig egyenes, őszinte, világos s csak néhol megy át a határozatlanságba vagy helytelen következtetésbe. Hittani álláspontjától eltekintve tán abban különbözik e mű más predikációs gyűjteménytől leginkább, hogy meg van szabadítva nagyobb részint mindazon ósdi sallangoktól, melyek a prédikációk olvasását annyira megnehezítik és az élettől annyira elválasztják, hogy élvezhetetlenekké lesznek. Egyházunk kicsiny volta és a testvér egyházak ellen-szenvé e műnek nagyobb körben való elterjedését csaknem lehetetlenné teszik, azonban hacsak történelmi adatgyűjtemény gyanánt maradna is fenn, tisztos emlék lesz a millennaris esztendőből. Elolvasását minden higgadtan és komolyan gondolkozó embernek ajánljuk, mert egyén és család egyaránt nemes lelkesedést, szép és jó iránti szeretetet és helyes életirányt tanul belőle. (Gálfi.)

JÉKEY ALADÁR KÖLTEMÉNYEI. »Apró dalok« ezímen Jékey egy újabb kötetet bocsátott verseiből a közönség elé. (Nyom. Ajtai K. Albert Kolozsvárt). A napi sajtó a legkedvezőbbben fogadta. Méltán. Jékey verseiben forma-szépesség és tartalom a legszerencsésebb módon egyesülnek. Nem ontja a szót, de rövid soraiban messze terjedő kilátásokat nyit a léleknek. Költészete hajlik a borongós felé, de azért nem hat kinzólag; busongó, de soha sem világfájdalmas. Ismer víg hangot is nemes örömmel. Magyar érzés, magyar természet, magyar lélek nyilatkozik benne. Érti az élet visszáságait, de van hite, mely az ellentétek közt fentartja, melylyel kibékülést s összhangot keres. Tud imádkozni. Folyóiratunk egy pár szép hymnust közölt tőle. E kötet után jöhet a harmadik is nagyobb költeményeiből.

KÜLÖNFÉLÉK.

DR. GRÓF KUUN GÉZÁT, a magyar tudományosság e kiváló képviselőjét újabb kitüntetés érte. A finnországi finn-ugor tudós-társaság 1896. dec 2-án tartott ülésében tagjául választotta meg. Örömmel emlíjtük fel e megtisztelést, melyet alapvető történelmi és nyelvészeti munkásságával teljes mértékben kiérdemelt.

BUTLER EDE, a british muzeum hivatalnoka közelebről egy kézi könyvet adott ki a finn irodalomról. A jeles angol tudós előszeretettel tanulmányozza a turaniai nyelveket. A hetvenes években a magyar költőkből és írókból fordított és bocsátott közre két kötetet. A Kisfaludy-társaság e munkák megjelenése után azonnal tagjául is választotta. Butler a british muzeumban a magyar osztálynak a vezetője. Nyelvünket most is szorgalmasan műveli. A finn irodalom csak magyar tanulmányainak folytatása. Üdvözöljük tisztelt barátunkat!

A MANCHESTERI THEOL. INTÉZET. A *Gordon* Sándor igazgatása alatt levő manchesteri unitárius papnevelő intézet egy nagy jóltevőjétől 50.000 frtot kapott. Az angol unitáriusok mind többet áldoznak ez intézet erősítésére is, mely oly hasznosan működik. A bibliai tanulmányok jutalmazására egy buzgó hitrokon 100 frtot ajánlott. A tanulók tanulmányaikban és a prédikálásban a legkedvezőbb eredményt mutatják fel. Teljesen odaadók, buzgók. A magyar unitáriusokkal való közösség érzetét bennök gondosan ápolja a nagy tudományú Gordon. Erős történelmi érzéke és meleg rokonszenve indítja erre. Az intézet mellette jeles erőt nyert J. E. Manningben, ki előbb swanseai lelkész volt s theológiát Németországon is hallgatott.

IDEGEN SZÓK HELYESÍRÁSA. A „Kisfaludy-Társaság“ febr. 7-én tartott nagygyűlésén Gyulay Pál elnöki megnyitójában a szépprózát tárgyalva, hibáztatja az idegen szók használatát, melyeknek nagy részét el lehetne kerülni, s hibáztatja méginkább, hogy a széppróza „kezdi elfogadni némely hirtelen fertelmes helyesírását, s az idegen szót, legyen az görög, latin, német, francia vagy angol, magyarosan írja. Már Kazinczy azt tanácsolta az íróknak, hogy idegen szót, ha nem vált magyarrrá, az illető nyelv helyesírása szerint kell írni. Ez elvet fogadta el az akadémia is. De ezt már meghaladott álláspontnak hajlandók tekinteni, széppróza íróink is azt hiszik, hogy így magyarosabbak, pedig csak elősegítik a kevert nyelv terjedését s gyöngítik a nyelv-érzéket“. E nyilatkozat csak megerősíti azt a módot, melyet mi az idegen szók írására nézve mindig követtünk.